

Вихователь-МЕТОДИСТ ДОШКІЛЬНОГО закладу

ЩОМІСЯЧНИ СПЕЦІАЛІЗОВАНИ ЖУРНАЛ

№6 червень 2017

ЛІТНЄ ОЗДОРОВЛЕННЯ

Аби сонце, повітря та вода стали найліпшими друзями дошкільників

Дитина на порозі дошкільного закладу: як діяти вихователю

Пізнавальні прогулянки з дошкільниками

Майстер-клас від А до Я: чек-ліст

MCFR
Освіта

pedrada.com.ua

35 **Ольга ДОЛГАНОВА**
Роль вихователя в розвитку рухової активності дітей раннього віку

42 **Олена ЛИСЕНКО**
Дитина на порозі дошкільного закладу: як діяти вихователю

56 **Покажіть клас, або Що потрібно знати про майстер-клас пам'яток для вихователя-методиста**

57 **Олена ПОЛОВІНА**
Традиційне ліплення із нетрадиційних матеріалів

47 **Зоя ЧАЙКА, Оксана ШИКЕРУК, Галина БЕВЗ, Дар'я КОВАЛЬЧУК**
Готуємось до відвідування дошкільного закладу разом з батьками

52 **Адаптація дитини до дошкільного закладу в запитаннях і відповідях**

54 **Майстер-клас від А до Я: чек-ліст**
пам'яток для вихователя-методиста

ПІКАУЄМОСЯ про найменших

35 Ольга ДОЛГАНОВА
Роль вихователя в розвитку рухової активності дітей раннього віку

Діти раннього віку дуже активні, жваві й непосидючі. Як вихователю скерувати цю жвавість для їхнього повноцінного фізичного розвитку? А саме в цей період дитинства важливо закріпити автоматизм ходьби, відчуття рівноваги, розвинути координацію рухів, сформувати поставу. До того ж рухова активність є важливою умовою пізнавального розвитку дитини.

спікуємося з батьками

42 Олена ЛИСЕНКО
Дитина на порозі дошкільного закладу: як діяти вихователю

До відвідування дошкільного закладу дитина переважно спілкується тільки із членами родини, знайомими люди — іншими дітьми на майданчику. Прихід у дитячий садок — це серйозний етап соціалізації дитини. І найперший незвиченість, якою вона зустрічає в дитячому садку, — вихователю. Як завоювати довіру дошкільників і їхніх батьків?

47 Зоя ЧАЙКА, Оксана ШИКЕРУК, Галина БЕВЗ, Дар'я КОВАЛЬЧУК
Готуємось до відвідування дошкільного закладу разом з батьками

Більшість батьків дітей раннього віку з острахом сприймають майбутню адаптацію до дошкільного закладу та часто переживають, чи це склалось, ніж діти. Аби полегшити адаптаційний період дитини та мінімізувати хвилювання батьків, налагоджувати взаємини з родинами дітей раннього віку слід починати не тоді, коли дитина вже прийшла до закладу, а набагато раніше.

52 Адаптація дитини до дошкільного закладу в запитаннях і відповідях

54 Майстер-клас від А до Я: чек-ліст
пам'яток для вихователя-методиста

56 Покажіть клас, або Що потрібно знати про майстер-клас пам'яток для вихователя-методиста

Олена ПОЛОВІНА
Традиційне ліплення із нетрадиційних матеріалів

Головне в статті: як замісити солоне тісто та правильно висушити готовий виріб; що можна ліпити з глини як працювати з холодною порцеляною; які прийоми ліплення використовувати в роботі з дошкільниками

інформаційний стенд

62 Операція «аплікація»: від підготовки до реалізації

64 Що посієш, те й пожнеш, або Праця дошкільників у природі

СВЯТА І ЦІКАВІ ПОДІЇ

66 Свято жнив

68 Лариса МЕХЕД
Як «народжується» хліб
Конспект інтегрованого заняття до Свята жнив для дітей старшого дошкільного віку

Допомогаємо методисту-початківцю

Головне в статті

- 1 Як замісити солоне тісто та правильно висушити готовий виріб**
- 2 Що можна ліпити з глини**
- 3 Як працювати з холодною порцеляною**
- 4 Які прийоми ліплення використовувати в роботі з дошкільниками**

Олена ПОЛОВІНА, доцент кафедри дошкільної освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, канд. пед. наук

Традиційне ліплення із нетрадиційних матеріалів

Ліплення — це не просто вид дозвілля. Під час такої діяльності дитина тренує руку, розвиває окомір, удосконалює певні вміння та навички. А ще ліплення сприяє налагодженню взаємин між дорослим і дитиною. Показником цього є радість спільної діяльності, яка забезпечує позитивне емоційне тло спілкування.

Згадайте, із яким задоволенням у дитинстві ви занурювали руки в тісто для випічки, приготоване турботливими бабусиними чи матусиними руками. Як весело було разом з мамою чи бабусею ліпити коlobочки, піржечки, печиво у вигляді зайчиків, білочок... Ці самі емоції під час ліплення відчуть ваші вихованці.

Цікавими нетрадиційними матеріалами для ліплення є солоне тісто, глина, зокрема полімерна, холодна порцеляна та гіпс. Важливо, аби готові вироби мали **практичне призначення** — були подарунком мамі чи другу, персонажами театру чи елементами декору тощо.

Солоне тісто для ліплення

Ліпити можна з будь-якого тіста, адже воно завжди пластичне. Але не з будь-якого тіста можна виготовити вироби, які будуть довго зберігатися і не втрачати зовнішнього вигляду. Секретний матеріал — сіль — центує тісто, тому вироби добре тримають форму після висихання.

Допомогаємо методисту-початківцю

Ліплення із солонного тіста є одним із **найбезпечніших видів образотворчої діяльності**. Воно сягає корінням у давні часи, коли майстри використовували солоне тісто для виготовлення різних виробів. У країнах північної Європи досі збереглася традиція на різдвяні й новорічні свята дарувати родичам і друзям вироби із солонного тіста.

Для дітей виготовлення виробів із солонного тіста не лише цікаве, а й корисне заняття, оскільки дрібна моторика безпосередньо пов'язана з розвитком мовлення, мислення, уваги, уяви, зорової і рухової пам'яті.

Варіанти рецептів солонного тіста також дійшли до нас із давнини. Щоб замісити солоне тісто за класичним рецептом, варто використовувати лише ретельно просіяне пшеничне борошно, сіл (кам'яну або екстра) і теплу воду. Так ви замісите туге тісто правильної консистенції без грудочок.

Рецепти солонного тіста

- Варіант 1.** 1 склянку солі змішати з 2 склянками пшеничного борошна. Додати 125 мл води та вимісити туге тісто.
- Варіант 2.** Змішати 200 г солі та 400 г пшеничного борошна й залити 200 мл води кімнатної температури. Додати 2 столові ложки рослинної олії. Вимісити еластичне тісто.
- Варіант 3** (для дітей старшого дошкільного віку). 100 г житнього та 100 г пшеничного борошна змішати з 400 г кухонної солі. У суміш додати 250 мл теплої води та 2 столові ложки клею для шпалер. Тісто виходить дуже еластичним і добре тримає форму.
- Аби з тістом було легше працювати, слід загорнути його в целофан і покласти в холодильник на 2-3 год.

Виготовлені із солонного тіста вироби важливо **правильно висушити**. Це можна зробити одним із способів: на повітрі, у духовці, в батареї, на сонці.

Якщо шар тіста тонкий — часу на це знадобиться менше. Об'єм картини з тіста або фігурки потребують тривалого просушування.

Найпростіший спосіб — сушити на повітрі, найліпше — в теплі але не під прямими сонячними променями. Для просушування виробу товщиною до 1 см знадобиться 4-7 днів. Перевірити готовність можна, постукавши по поверхні пальцем. Якщо звук дзвінкий — виріб висох, якщо глухий — потрібно ще досушити.

Сушити на батареї доведеться приблизно день, улітку можна покласти виріб на підвіконня.

Під час сушіння в духовці потрібно виставляти низьку температуру (50-150 °C) і випікати із відкритими дверцятами. Знадобиться приблизно 3 год, для висушування тонкого виробу.

Після сушіння виріб можна розфарбувати або покрити лаком щоб захистити поверхню від пошкодження й ламкості.

Для дітей **молодшого й середнього дошкільного віку** тісто з мішується дорослі. Діти **старшого дошкільного віку** можуть стати активними учасниками цього захоплюючого процесу. Вони люблять експериментувати, тому можна запропонувати їм виготовити солоне тісто різних кольорів за допомогою харчових барвників. Таке завдання не лише задовольнить прагнення дитини спробувати щось нове, а й може стати завданням творчого проекту.

Запросіть дітей до «Академії коних кулінарів», де вони в ігровій формі навчаться замішувати тісто, виробляти з нього іграшкове печиво, користуватися кондитерським мішком тощо.

Для дітей важливо, щоб вихователь стимулював їхню задоволеність від результатів діяльності: заохочував, схвалював, підкреслював значущість їхніх зусиль для отримання позитивного результату.

Глина — для образотворчої діяльності

Глина здавна відома своїми цілющими властивостями та є цінним матеріалом в образотворчій діяльності. Проте **підготовка глини** як матеріалу для ліплення потребує певних зусиль: природну глину необхідно очистити від сторонніх домішок. Глину слід розчинити у воді так, щоб утворилася однорідна маса. Суміш має відстоятися приблизно годину, після чого її, не збовтуючи, потрібно перелити в іншу ємкість. Сторонні домішки залягають на дні, а в ємкості буде чиста, придатна для ліплення глина, яку потрібно випарувати на сонці.

Глина — це хороший матеріал для виготовлення **іграшкового посуду або персонажів для театру**. Бажано, щоб завдання для ліплення були тематичними й мали практичне застосування: в ігровій, театралізованій, пізнавальній діяльності.

Можна запросити дітей до колективної роботи «Сорочинський ярмарок». Під час циклу занять, що триває до кількох місяців, діти виготовляють із глини посуд, силуети домашніх тварин, людей. Відтак на підсумковому занятті оформляють усі творчі вироби в загальну композицію.

Альтернативним замінником природної глини є **полімерна глина** — пластичний матеріал, який нагадує пластилін, застигає природним способом або під час термічної обробки. Виготовлені з такого матеріалу підсвічники, декоративні пластини, дзвіночки, янголята, гудзики, обереги, прикраси для матусі міцні й довго зберігаються. Полімерну глину можна придбати в магазині або виготовити власноруч (див. *Додаток*).

Полімерну глину ліпше застосовувати на образотворчих заняттях із **дітьми середньої групи**, починаючи з другого півріччя. Ліплення з неї може стати складовою цікавої форми роботи із сенсорно-пізнавального розвитку.

Адже виготовлені дітьми, наприклад, гудзики — це хороший дидактичний матеріал.

Ліплення з холодної порцеляни

Для дітей старшого дошкільного віку цікавим матеріалом для ліплення є холодна порцеляна. Це безпечний матеріал, що має гладеньку однорідну текстуру і хорошу пластичність.

Рецепт приготування холодної порцеляни

Інгредієнти:

- 1 склянка клею ПВА;
- 1 склянка крохмалю;
- 2 столові ложки гліцерину;
- 1 столова ложка дитячого крему.

У посудину вийміть клей, поставте на середній вогонь. Додайте крем і швидко помішуйте суміш.

Відтак додайте гліцерин не припиняючи помішувати. Поступово всипайте крохмаль. Усю суміш ретельно розмішайте до однорідної маси. Вона швидко почне загустіти і спочатку стане схожою на зернистий сир. Потім утвориться згусток, який викладіть на дощечку, змашену кремом, і дайте трішки охолонути. Відтак суміш ретельно вимістіть до однорідної консистенції.

Холодна порцеляна (фарфор) — це суміш із крохмалю, клею, гліцерину та інших складових, яку готують за спеціальною технологією та використовують у художньому ліпленні. Маса, схожа на тісто або глину, чудово підходить для ліплення квітів і різних фігурок.

Працювати з холодною порцеляною легко. Найбільше цей матеріал підходить для **ліплення квітів**, які відтак можна розфарбувати харчовим барвником. Щоб квіти мали природний вигляд, пензляком слід нанести на них суху харчову фарбу, а потім потримати над паром чайника, що кипить, — так порцеляна «вбере» фарбу.

Зауважимо, що з метою безпеки застосовувати описаний спосіб розфарбовування в умовах дошкільного закладу не дозволено. Утім батьки можуть використовувати його вдома, самостійно оброблюючи виріб паром.

Також розфарбовувати можна рідкими харчовими барвниками. Недолік такого способу в тому, що виріб у результаті має яскравий неприродний вигляд. Акрилові фарби використовують для більш насиченого кольору.

Ще одним матеріалом для творчості може бути **гіпс**. Щоб приготувати розчин, слід змішати воду й гіпс до кремподібної консистенції. У спеціальні формочки необхідно влити розчин з гіпсу, вирівняти поверхню та зашпигати застигати. Використання готових форм дає змогу максимально точно реалізувати задум. Їх часто застосовують для виготовлення рамочок для фото, прикрас (кулонів, оберегів). Такий вид діяльності можна пропонувати дітям від 4 років.

Від розкошування до гравірування: прийоми ліплення

Прийоми ліплення варто поступово ускладнювати і вдосконалювати залежно від віку дошкільників:

- для дітей *третього року життя* — розкошування, розліскування, вдавлення, прищипування;
- для дітей *четвертого року життя* — скочування, сплющування, примазування, заціпування, з'єднання;
- для дітей *п'ятого року життя* — загострення та заокруглення країв, вдавлення матеріалу для ліплення у предмети різної форми для отримання відтиску; згинання країв сплющеної форми

згладжування поверхні виробу, декорування — виготовлення дрібних деталей та прикрашання ними художнього образу; нанесення рельєфів стекою;

- для дітей *шостого/сьомого року життя* — кільцеве наліпювання, виймання глини, оборка, гравірування, нанесення рельєфів стекою та штампами.

Під час ліплення дорослий поетатно показує дітям усі дії та коментує їх: «Відщипнімо шматочок тіста. Погляньте, яке воно м'яке. Спробуємо його сплющити (вдавити, розкотити, розтерти тощо)». Діти повторюють усі дії синхронно. Якщо у дитини не виходить певна дія, варто застосувати прийом «**доловшки дитини в руках дорослого**». Але дорослий має лише продемонструвати спосіб виконання, а не виконувати дію замість дитини. Адже тим самим легко сформувані в дитини невпевненість у своїх діях і небажання доводити розпочату справу до кінця.

Отже, подаруйте дитині радість — ліпіння із різних матеріалів, а потім разом грайтеся і милуйтеся виготовленими виробами. Робота з будь-яким матеріалом розвиває дрібну моторику, координацію рухів, посидючість і виховує творчу ініціативу дошкільників. А найголовніше — допомагає дітям самоствердитися, досягаючи бажаних результатів у творчості.

Ідеї для роботи з холодною порцеляною

Зрохуйте перед початком роботи, що готовий виріб меншується в розмірі на 20-30%

Заріть суміш лише у склянню або тефлоновому тосуді

Дайте готовій суміші відстоятися 1 день

Зберігайте суміш у холодильнику

Ретельно вимішуйте суміш, аби запобігти появі тріщин на виробі

Мастіть суміш дитячою олією перед тим, як загорнути

Плівку, аби запобігти появі пльовки

Мастіть руки кремом перед початком роботи,

аби суміш не прилипла до рук. Це можна обіграти

дітьми, як масаж рук

Додаток

Як виготовити полімерну глину вдома

Інгредієнти:

- клею ПВА — 250 г;
- кукурудзяний крохмаль — 250 г;
- лимонний сік — 2 столові ложки;
- вазелін — 1 столова ложка;
- нежирний крем для рук без силікону — 1 столова ложка;
- харчові або анільвові барвники;
- скляна ємкість, пластикова лопатка, дощечка.

Із цих матеріалів отримаєте приблизно 350 г черної глини.

Ретельно змішайте кукурудзяний крохмаль, ПВА та вазелін. В отриману суміш додайте

лимонний сік, барвник та змішайте інгредієнти до однорідної консистенції.

Поставте напівфабрикат у мікрохвильову піч на 30 с на максимальну потужність. Після цього вийміть, ретельно вимістіть і знову на 30 с поставте в мікрохвильову піч.

Відтак одержану суміш викладіть на дощечку, попередньо змашену кремом. Іноді на поверхні суміші з'являється нагар, який потрібно видалити перед вимішуванням. Ретельно вимішуйте глину поділіть на «ковбаски» та викладіть на тканину. Після повного охолодження загорніть у харчову плівку та покачайте у ємкість з щільною кришкою. Зберігайте полімерну глину в холодильнику, щоб вона не затверділа.